

Hallintovaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Muuttoliikkeen hallinta — EU:n taloudelliset toimet

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Muuttoliikkeen hallinta — EU:n taloudelliset toimet (E 54/2015 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- johtava asiantuntija Anneli Puura-Märkälä, ulkoasiainministeriö
- hallitusneuvos Annikki Vanamo-Alho, sisäministeriö
- apulaispäälikkö, kenraalimajuri Ilkka Laitinen, sisäministeriö, Rajavartiolaitos
- poliisitarkastaja Joni Länsivuori, sisäministeriö
- tulosalueen johtaja Kukka Kruger, Maahanmuuttovirasto
- poliisitarkastaja Mia Poutanen, Poliisihallitus
- hallitusneuvos Matti Piispanen, Turvallisuuskomitea

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Amnesty International, Suomen osasto ry
- Pakolaisneuvonta ry
- Suomen Punainen Risti
- Euroopan parlamentin jäsen Jussi Halla-aho

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Komission toukokuussa esittämässä Euroopan muuttoliikeagendassa todetaan, että muuttoliikkeen hallintaa varten on luotava kokonaisvaltainen lähestymistapa. Sen jälkeen on toteutettu useita toimenpiteitä, esimerkiksi hyväksytty kaksi hätätilannejärjestelmää, joiden avulla on tarkoitus siirtää 160 000 kansainvälisen suojelun tarpeessa olevaa ihmistä niistä EU:n jäsenvaltioista, joissa on eniten turvapaikanhakijoita, muihin jäsenvaltioihin, ja kolminkertaistettu Frontexin yhteisiä operaatioita (Poseidon ja Triton) varten käytettävissä olevat resurssit ja varat. Euroopan ko-

Valiokunnan lausunto HaVL 23/2015 vp

missio ja jäsenvaltiot ovat osoittaneet tähän mennessä 3,9 miljardia euroa humanitaariseen apuun ja kehitysapuun sekä talouden ja vakauttamisen tukemiseen syyrialaisille heidän omassa maassaan sekä pakolaisille ja pakolaisia vastaanottaville yhteisöille naapurimaissa Libanonissa, Jordaniassa, Irakissa, Turkissa ja Egyptissä.

Komission 9.9. julkaistussa tiedonannossa EU:n ulkoisten toimien roolista pakolaiskriisin ratkaisemiseksi kuvataan pääasiassa olemassa olevia toimia ja esitetään lisäresurssien ohjaamista nykyisiin yhteistyöohjelmiin. Tiedonanto keskittyy pakottavan muuttoliikkeen taustasyihin puuttumiseen, ja ensisijainen tavoite on Syyrian ja Irakin sotien päättyminen. Komission 23.9. tiedonannossa korostuvat taloudellisen avun järjestäminen lähtömaihin ja niiden lähialueille sekä EU:n rajavalvonnan vahvistamiseen ja monialaisiin käsittelykeskuksiin (hotspot) sekä tuki suurimman paineen alla oleville EU:n jäsenmaille.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita palauttamaan Maailman elintarvikeohjelmalle myöntämänsä rahoituksen vuoden 2014 tasolle, jotta elintarvikkeiden jakelu syyrialaispakolaisille voidaan palauttaa normaalille tasolle. Komissio osoittaa humanitaariseen hätäapuun ja pelastuspalveluun 200 miljoonaa euroa lisärahoitusta vuodelle 2015, jotta UNHCR:n ja Maailman elintarvikeohjelman sekä muiden pakolaisten hyväksi toimivien järjestöjen pyyntöihin voidaan vastata välittömästi. Humanitaarinen apu on EU:n käytettävissä olevista välineistä joustavimpia ja nopeimpia. Siihen myönnetään 300 miljoonaa euroa lisärahoitusta vuoden 2016 alustavaan talousarvioesitykseen verrattuna.

Syyrian ja sen naapurimaiden tukemiseksi perustettiin EU:n alueellinen erityisrahasto Syyrian kriisin johdosta (Madad Fund) joulukuussa 2014. Siitä annettava apu kohdennetaan pakolaisia vastaanottaneiden naapurimaiden tukemiseen, mutta myös humanitaarisiin sekä vakauttamis- ja kehittämistoimiin Syyriassa. Rahaston koko on tällä hetkellä noin 140 miljoonaa euroa. Jäsenmaista lähes alusta asti mukana ovat olleet Italia ja Saksa vain 3 miljoonan ja 5 miljoonan euron osuuksillaan. Rahoitustarpeet ovat kuitenkin suuremmat, kun huomioidaan suunnitteilla olevat hankkeet, joiden arvo on jo 440 miljoonaa euroa. Komissio esittää, että Euroopan naapuruusvälineeseen (ENI) osoitetaan 300 miljoonaa euroa lisärahoitusta vuodelle 2015, jotta voidaan kasvattaa Madad-rahastoa ja antaa apua Syyriasta tulevia pakolaisia vastaanottaville kolmansille maille. Jatkamalla liittymistä valmistelevalle tukivälineelle (IPA) varojen uudelleenkohdentamista saadaan EU:n osuus rahaston varoista nostettua yli 500 miljoonaan euroon. Komissio vetoaa, että jäsenvaltioiden yhdessä osoittavat rahastoon saman verran varoja kuin EU niin, että kokonaissummaksi tulee vähintään 1 miljardi euroa.

Vuoropuhelun edistämiseksi Afrikassa sijaitsevien kolmansien maiden kanssa järjestetään muuttoliikeaiheinen päämiestason huippukokous Vallettassa 11.—12.11.2015. Huippukokouksen tarkoituksena on sopia yhteisistä välittömän ja pitkän aikavälin toimenpiteistä, joilla voidaan vastata nykyiseen muuttoliiketilanteeseen. Huippukokouksessa on tavoitteena perustaa EU:n hätärahasto (Emergency Trust Fund for Stability and Addressing Root Causes of Irregular Migration and Displaced Persons in Africa). Hätärahoituksen tarkoitus on tukea vakautta Afrikassa ja puuttua pakottavan muuttoliikkeen taustalla oleviin syihin. Euroopan komissio on päättänyt osoittaa 1,8 miljardia euroa rahastoon, ja jäsenmailta on toivottu vastaavaa summaa ("matching funding"). Komission rahoitusosuus jakaantuu kolmeen rahoitusikkunaan: Afrikan sarveen, Pohjois-Afrikan

Valiokunnan lausunto HaVL 23/2015 vp

kaan sekä Sahelin ja Tsad-järven alueelle. Jäsenmaat suhtautuvat keskimäärin positiivisesti rahaston perustamiseen, joskin keskustelu rahaston hallinnointiin liittyvistä kysymyksistä jatkuu.

Yhteistyö Turkin kanssa on tärkeää; maassa on tällä hetkellä maailman suurin pakolaispopulaatio. EU-Turkki-vuoropuhelua laajennetaan ja yhteistyötä tiivistetään mm. rajanvalvonnan ja rikostorjunnan alalla. Turkille on jo myönnetty 175 miljoonaa euroa muuttoliikkeeseen liittyviin toimiin, kuten pakolaisille tarkoitettuun suoraan tukeen. EU:n varoja on tarkoitettu uudelleen kohdentaa siten, että pakolaisten hyväksi toteutettaviin toimiin voitaisiin myöntää vuosina 2015–2016 yhteensä 1 miljardi euroa.

Itäisen Välimeren ja Länsi-Balkanin maahantuloreitin osalta järjestettiin korkean tason konferenssi 8.10.2015 Luxemburgissa. EU-jäsenmaiden lisäksi konferenssiin kutsuttiin Länsi-Balkanin maat, Turkki, Jordania, Libanon, Norja, Islanti, Sveitsi, Liechtenstein sekä keskeiset kansainväliset ja YK-järjestöt. Konferenssissa hyväksyttiin julistus yhteisistä perusperiaatteista, tavoitteista ja käytännön toimista, joilla muuttoliikkeen haasteisiin vastataan. Serbialle ja entiselle Jugoslavian tasavallalle Makedonialle EU on jo myöntänyt 78 miljoonaa euroa vastaanottokeskusten ja rajavalvonnan parantamiseen. Lisäksi heinäkuusta alkaen on myönnetty 1,7 miljoonaa euroa humanitaariseen apuun. Komissio valmistelelee näille myös 17 miljoonan euron lisätukea, koska Länsi-Balkanin kautta tulevat pakolaisvirrat tuskin tyrehtyvät lyhyellä aikavälillä.

Komissio aikoo ehdottaa muuttoliike- ja rajavalvonta-asioita varten tarkoitettun rahoituksen lisäämistä 600 miljoonalla eurolla vuonna 2016. Lisävaroilla tuetaan eniten pakolaisia vastaanottaneita alueita ja helpotetaan siten suurimman paineen kohteena olevien jäsenvaltioiden tilannetta, annetaan etupainotteisesti taloudellista tukea jäsenvaltioille sisäisiä siirtoja varten sekä vahvistetaan virastojen operatiivisia valmiuksia. Muuttoliikkeeseen liittyvillä aloilla toimivat EU:n virastot tarvitsevat merkittävästi lisäresursseja. Komissio aikoo ehdottaa 60:tä uutta työntekijää Frontexiin, 30:tä EASOon ja 30:tä Europoliin. Tästä aiheutuvat lisäkustannukset vuonna 2015 ovat 1,3 miljoonaa euroa, ja nämä varat on saatava käyttöön vielä tämän vuoden aikana.

Välitöntä apua antavat muuttoliikkeen hallinnan tukitiimit, ns. hotspotit, eniten pakolaisia vastaanottavilla alueilla. EU:n virastot (EASO, Frontex ja Europol) ja muut jäsenvaltiot lähettävät henkilöstöä avustamaan EU:n alueelle saapuvien siirtolaisten henkilöllisyyden selvittämisessä, suojelutarpeen arvioinnissa ja rekisteröinnissä. Tämä on ensimmäinen vaihe turvapaikkamenettelyssä suojelua tarvitseville ja mahdollisuus tunnistaa jo varhaisessa vaiheessa ne, jotka olisi palautettava kotimaahansa. Kaikkien jäsenvaltioiden on ensi tilassa nimettävä siirtoa varten kansalliset yhteyspisteet, jotta siirrettävät henkilöt voidaan tunnistaa ja siirtää ripeästi. Toimintaan osallistuva EU:n virastojen verkosto tukee myös yhteistyötä siirtolaisten salakuljetuksen torjumiseksi, salakuljetuksesta epäiltyjen tunnistamiseksi ja uusissa tutkimuksissa avustamiseksi. Tukitiimit toimivat aina yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa.

Unionin yhteisiä ulkorajoja tulee vahvistaa. Frontexin yhteisiä operaatioita Triton ja Poseidon on laajennettava, ja niiden pohjalta on käynnistettävä lisää vastaavia hankkeita. Jäsenvaltioiden olisi reagoitava nopeasti ja aktiivisesti Frontexin pyyntöihin saada käyttöön lisää kalustoa ja asiantuntijoita. Jäsenvaltiot voivat pyytää nopeita rajainterventoryhmiä (RABIT) avustamaan välittömästi rajavartijoita, kun rajoille kohdistuu yllättävä tai poikkeuksellinen muuttopaine. Mekanis-

Valiokunnan lausunto HaVL 23/2015 vp

min avulla voidaan toimittaa operatiivista apua rajoitetuksi ajaksi. Frontex vastaa jäsenvaltioista koottujen kansallisten teknisten ja henkilöresurssien rahoittamisesta ja toimittamisesta.

Euroopan muuttoliikeagenda perustuu yksinkertaiseen periaatteeseen: kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia tulijoita autetaan, mutta ne, joilla ei ole oikeutta jäädä EU:n alueelle, palautetaan. EU:ssa on nyt yhteiset vaatimukset siitä, miten turvapaikanhakijat vastaanotetaan ihmisarvoisella tavalla, miten turvapaikkahakemukset käsitellään ja miten jäsenvaltioiden itsenäisissä oikeusjärjestelmissä määritellään kansainvälisen suojelun tarve.

Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän ytimen muodostavat viisi säädöstä: Dublin-asetus, direktiivit turvapaikkamenettelyistä, aseman määrittelystä ja vastaanotto-olosuhteista sekä sormenjälkien vertailua koskevat EURODAC-säännöt. Ne ovat kaikki varsin tuoreita, sillä viimeiset tulivat voimaan vasta heinäkuussa 2015. EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa on tällä alalla runsaasti puutteita. Tämänhetkistä kriisiä on pahentanut se, että vastaanotto-olosuhteita, sormenjälkien ottamista ja palauttamista koskevaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ei ole pantu asianmukaisesti täytäntöön.

Suomen tämänhetkinen osallistuminen EU:n toimiin

Suomen humanitaarinen apu Syyrian kriisiin vastaamiseksi on ollut tänä vuonna 10 miljoonaa euroa. Tuki on kanavoitu UNHCR:n, WFP:n, Unicefin, Maailman Terveysjärjestön (WHO), Punaisen Ristin kansainvälinen komitean (ICRC) sekä suomalaisten kansalaisjärjestöjen kautta. Humanitaarinen kokonaisrahoitus Syyriaan on ollut vuodesta 2011 asti yhteensä 44 miljoonaa euroa. Tarkoituksenamme on myöntää lisätukea WFP:lle ja UNHCR:lle vielä kuluvan vuoden aikana

Suomen kehitysyhteistyörahoitus, eli toimet paikallisyhteisöjen kantokyvyn vahvistamiseksi niin Syyriassa kuin naapurimaissakin, on vuodesta 2011 yhteensä 19 miljoonaa euroa. Kehitysyhteistyömäärärahoja uudelleen kohdistamalla tukea lisätään vuonna 2015 vielä 7,6 miljoonaa euroa. Suomen painopistealueena ovat lapset, naiset ja opetus.

Suomen kehitysyhteistyö Pohjois-Afrikassa, Afrikan Sarvessa ja Lähi-idässä vuosina 2011—2014 oli yli 200 miljoonan euroa, ja humanitaarista apua on annettu vuosina 2011—2015 yhteensä yli 220 miljoonaa euroa.

Suomi varautuu osallistumaan EU:n hätärahastoon vähintään 3 miljoonalla eurolla. Lisäksi Suomi varautuu osallistumaan EU:n Syyrian kriisin alueelliseen erityisrahastoon vähintään 1 miljoonalla eurolla.

Suomi (Rajavartiolaitos) osallistuu vuonna 2015 Frontexin koordinoimiin rajavalvontaoperaatioihin asiantuntijoilla noin 6 henkilötyövuoden panoksella (noin 60 henkilöä, 1 kk/henkilö), yhdellä partioveneellä miehistöineen (7 kk) ja yhdellä valvontalentokoneella (2 kk). Osallistumisen painopiste on Välimeren alueella sekä Kaakkois-Euroopan maarajoilla.

Suomi pyrkii lisäämään osallistumismahdollisuuksia EUCAP Sahel Niger -operaatioon. Suomi on osallistunut EU:n Välimeren SOPHIA-operaation ensimmäiseen vaiheeseen esikuntaupseerein. Operaation seuraavassa ns. 2 a) -vaiheessa valmistellaan osallistumisen laajentamista katta-

Valiokunnan lausunto HaVL 23/2015 vp

maan myös alustarkastustoiminta. Yhteensä Suomi osallistuu kriisinhallintaoperaatioihin Lähi-idässä ja Afrikassa yli 400 sotilaan ja 12 siviilikriisinhallinta-asiantuntijan panoksella.

Suomi osallistuu EU:n Pohjois-Afrikan alueelliseen kehitys- ja suojeleuhjelmaan (RDPP) Kansainvälisen siirtolaisjärjestö IOM:n hankkeen kautta yhteensä 2,75 miljoonalla eurolla vuosina 2015—2017. Hankkeella tuetaan kauttakulkusiirtolaisten terveystaloudellisia ja ihmiskaupan uhreja Pohjois-Afrikassa (Libya, Marokko, Tunisia, Egypti) ja Jemenissä. Suomi jatkaa tukea MENA-alueen inklusiiviselle dialogiprosessille (kuten Helsinki Policy Forum) ja yhteistyöfoorumille (kuten Anna Lindh Foundation), joiden tavoitteena on tiivistää vuoropuhelua Euroopan ja alueen maiden kesken ajankohtaisista kysymyksistä.

Suomi on valmistautunut vastaamaan unionin pelastuspalvelumekanismien kautta tuleviin mahdollisiin avunpyyntöihin. Suomi on antanut Unkarille merkittävää materiaalista apua.

Valtioneuvoston kanta

Pitkällä aikavälillä tärkeintä on, yhteistyössä lähtömaiden ja kansainvälisen yhteisön kanssa, puuttua pakkomuuton ja laittoman maahanmuuton taustalla oleviin syihin ja vaikuttaa kokonaisvaltaisesti niiden vähentämiseen, keinoina poliittisen vaikuttamisen lisäksi esimerkiksi kehitysyhteistyö, humanitaarinen apu, kaupallis-taloudelliset keinot sekä kriisinhallinta. Tämä edellyttää huomattavia lisäresursseja sekä EU:lta että jäsenmailta.

Kansallisen budjetin rahoitus kaikkiin näihin tarkoituksiin kohdennetaan olemassa olevien määrärahakehysten puitteissa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvoston selvityksen E 54/2015 vp olennainen sisältö koskee EU:n taloudellisia toimia kriisiytyneen muuttoliikkeen hallitsemiseksi. Selvitys sisältää kuvauksen niistä taloudellisista ponnostuksista, joilla pyritään EU:n, sen jäsenmaiden ja laajemminkin kansainvälisten järjestöjen toimesta puuttumaan syntyneen laajamittaisen muuttoliikkeen taustasyihin. Erikseen selostetaan Suomen osallistumista EU:n toimiin. Käsiteltävänä oleva asia liittyy komission tiedonantoihin 9.9.2015 ja 23.9.2015, joissa muuttoliikkeen taustasyihin puuttumiseksi kuvataan olemassa olevia ulkoisia toimia pakolaiskriisin ratkaisemiseksi, esitetään lisäresurssien ohjaamista nykyisiin yhteistyöohjelmiin, taloudellisen avun järjestämistä lähtömaihin ja niiden lähialueille, EU:n raja-valvonnan vahvistamista, monialaisten käsittelykeskusten työn käynnistämistä (hotspot) ja rahoitustoimenpiteitä suurimman paineen alla olevien EU:n jäsenmaiden auttamiseksi.

Valtioneuvosto toteaa kannassaan, että pitkällä aikavälillä tärkeintä on, yhteistyössä lähtömaiden ja kansainvälisen yhteisön kanssa, puuttua pakkomuuton taustalla oleviin syihin ja vaikuttaa kokonaisvaltaisesti niiden vähentämiseen. Keinoina mainitaan poliittisen vaikuttamisen lisäksi esimerkiksi kehitysyhteistyö, humanitaarinen apu, kaupallis-taloudelliset keinot sekä kriisinhallinta. Tämä kaikki edellyttää huomattavia lisäresursseja EU:lta ja sen jäsenmailta.

Valiokunnan lausunto HaVL 23/2015 vp

Valiokunta toteaa, että laajamittainen maahantulo liittyy ensisijaisesti niihin olosuhteisiin, jotka lähtömaissa tai lähtöalueilla vallitsevat: konflikteihin ja kriiseihin, ihmisoikeusloukkauksiin ja väkivaltaan sekä työttömyyteen ja ylipäänsä toimeentulomahdollisuuksien puuttumiseen. Lisäksi on otettava huomioon myös pidemmän aikavälin ennusteet. Maahanmuutto Eurooppaan uhkaa kasvaa tulevaisuudessa merkittävästi nykyisestä, mikäli voimakkaan väestönkasvun myötä syntyy toimeentuloon ja vakauteen liittyviä tarpeisiin tai ilmastonmuutoksen haasteisiin ei onnistuta vastaamaan. Syntyneessä tilanteessa EU:lle ja sen jäsenmaille aiheutuu mittava taloudellinen taakka, jota on kuitenkin vaikea välttää, koska maahanmuuttokriisi on kyettävä ratkaisemaan ja tilanteen paheneminen tulevina vuosina estämään.

Syntyneessä tilanteessa ja uusien uhkatekijöiden torjumiseksi valiokunta pitää tärkeänä, että kansainvälinen yhteisö, EU ja Suomi EU:n jäsenmaana vaikuttavat etenkin lähtömaiden olosuhteisiin, jotteivät ihmiset joudu lähtemään kotimaistaan.

Kolmansien maiden auttamiseen ja niiden kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyen valiokunta pitää tarpeellisena turvapaikanhakijoiden alkuperä- ja kauttakulkumaiden kanssa eri muodoissa tehtävän yhteistyön positiivisen vipuvaikutuksen hyödyntämistä myös palauttamisten toimeenpanossa muuttohalukkuuden vähentämisen ohella. Valiokunnan mielestä tukitoimenpiteiden edellytyksenä tulee olla velvoite ottaa vastaa palautettavat turvapaikanhakijat. Lisäksi lähtö- ja kauttakulkumaiden on tarpeen olla valmiita panostamaan hyvään hallintoon, demokraattisten olojen ja oikeusvaltion vahvistamiseen, konfliktien ehkäisyyn, rauhan rakentamiseen, koulutusmahdollisuuksiin ja terveysoloihin tarkoituksin, ettei ihmisten tarvitsisi muuttaa pois asuinalueitaan.

Valiokunta tähdentää, että maahanmuuttajien alkuperä- ja kauttakulkumaiden kanssa tehtävä palauttamista ja takaisinottoa koskeva yhteistyö on olennaisen tärkeää sekä vapaaehtoisen paluun että pakkotoimintana tapahtuvien palautusten toteuttamisen ja onnistumisen kannalta. Samalla on varmistettava, että annettua rahoitusta hyödynnetään rahoituksen kohteena olevissa maissa mahdollisimman tehokkaasti tarkoitukseensa, tarvittaessa toimivaltaisten EU-virastojen ja jäsenmaiden asiantuntemuksen tukemana. EU-rahoituksen kohdentamisessa on myös entistä paremmin tarpeen huomioida muuttoliikkeiden muuttunut luonne Euroopassa. Ensimmäisten saapumismaiden ohella muuttoliikepaineet kohdistuvat nykyisin myös keskisen ja pohjoisemman Euroopan jäsenvaltioihin.

EU:n palauttamispolitiikan tehostaminen edellyttää myös asianmukaisten resurssien varaamista tähän tarkoitukseen. Jäsenmaiden palautustoimien toteuttamiseksi Euroopan paluurahaston lisäksi turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF) on tarkoitus tukea palauttamistoimia sekä käyttää kansallisissa ohjelmissa yhteensä yli 800 miljoonaa euroa vuosina 2014—2020. Mainittakoon, että myös Suomi on hakenut EU:lta hätärahoitusta AMIF-rahastosta.

Tukitoimenpiteisiin liittyy lisäksi humanitäärisen hädän lievittäminen ja lähtö- ja kauttakulkumaiden kantokyvyn parantaminen. Tärkeää on myötävaikuttaa lisäksi kyseisten maiden talouksien kehittymiseen ja työpaikkojen syntyyn myös kauppapolitiikan keinoin kaupallisen toiminnan, investointien ja innovaatioiden sekä teknologisen kehityksen kautta. Yksityiskohtana voidaan mainita tässä suhteessa Suomen osallistuminen EU:n Pohjois-Afrikan ja Afrikan sarven alueelliseen kehitys- ja suojeleohjelmaan (RDPP).

Valiokunnan lausunto HaVL 23/2015 vp

Edellä lausutun lisäksi toimivaltaisten EU-virastojen resurssien vahvistaminen on olennaista niiden toimintakyvyn varmistamiseksi. Saadun selvityksen perusteella esimerkiksi Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto EASON toimintakykyä tulee edelleen vahvistaa, jotta virasto pystyy toimimaan myös vastaisuudessa mandaattinsa mukaisesti ja toteuttamaan Euroopan muuttoliikeagendan tavoitteita. Viraston koordinoima operatiivinen tukitoiminta on keskeinen osa muuttoliikeagendan toimeenpanoa. Muutoinkin muutto- ja rajavalvontaviranomaisten resursoinnin taso on varmistettava vastaamaan muuttuneita olosuhteita EU:n ulkorajoilla. Hotspot-konseptin käyttöönotto on kyettävä toteuttamaan Italiassa ja Kreikassa nopealla aikataululla turvapaikanhakijoiden vaeltamisen lopettamiseksi EU:n sisällä. Mainitut maat ovat saaneet huomattavaa apua muilta EU-mailta, minkä vuoksi niiltä voidaan edellyttää muun muassa hotspot-vastaanottokeskusten perustamista alueelleen. Hotspot-järjestelmän toimivuuden varmistamiseksi ne jäsenmaat, joissa on hyvät maahanmuuttajien vastaanottojärjestelmät, voisivat tarjota kattavaa asiantuntija-apua Italian ja Kreikan viranomaisille. Mainitun järjestelmän toimivuuteen kuuluvat myös asianmukaiset turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelyt ja kaikkina EU-normiston edellyttämä turvapaikkamenettelykokonaisuus.

Käsiteltävänä oleva asia on osa keväällä 2015 komission antaman Euroopan muuttoliikeagendan toimeenpanoa, johon liittyen hallintovaliokunta on aiemmin antanut lausuntonsa turvapaikanhakijoiden siirtämisestä turvapaikkahakemusten käsittelemiseksi toiseen jäsenmaahan hätätilamekanismin nojalla (HaVL 8/2015 vp — U 10/2015 vp ja HaVL 19/2015 vp — U 16/2015 vp), EU:n yhteisestä turvallisten maiden luettelosta (HaVL 16/2015 vp — U 15/2015 vp), EU:n toimintasuunnitelmasta ihmissalakuljetuksen torjumiseksi (HaVL 21/2015 vp — E 26/2015 vp) ja palauttamista koskevasta EU:n toimintaohjelmasta (HaVL 22/2015 vp — E 56/2015 vp).

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 10.12.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Pirkko Mattila ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Thomas Blomqvist r
jäsen Elsi Katainen kesk
jäsen Kari Kulmala ps
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps

Valiokunnan lausunto HaVL 23/2015 vp

jäsen Matti Semi vas
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
varajäsen Pertti Hakanen kesk
varajäsen Reijo Hongisto ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto